

Jasność tysiąca słońc, rozbłysłych na niebie, oddaje moc Jego potęgi. Teraz stałem się Śmiercią, niszczycielem światów.

Robert Oppenheimer (1904–1967), jeden z twórców bomby atomowej cytuje świętą księgę hinduską *Bhagawadgītę* po udanej próbie jądrowej 16 lipca 1945 roku.

ŻAL
Einstein i Oppenheimer przekonywali do rozbrojenia atomowego.

szkowały się do tego samego na Wschodzie. Wojna na Pacyfiku (1941–1945) była wojną krwawą i okrutną i trwałaby pewnie dłużej, gdyby nie prace nad bombą atomową prowadzone w czasie wojny. „Bomba A” była określeniem kilku rodzajów broni atomowej powstałych w ramach „Projektu Manhattan” (1941–1946) prowadzonego przez USA, Wielką Brytanię i Kanadę. Bomba „Little Boy”, która zniszczyła Hiroszimę 6 sierpnia 1945 roku, zostanie opisana w rozdziale poświęconym uranowi, natomiast tutaj zajmujemy się bombą plutonową „Fat Man” (Grubas), zrzuconą na Nagasaki 9 sierpnia 1945 roku.

W sierpniu w Japonii często jest gorąco, parno i pochmurno. Pierwotnym celem dla załogi bombowca B-29 Bockscar było niepozorne miasteczko Kokura nad cieśniną Shimonoseki pomiędzy dwiema

GRUBAS
Bomba „Fat Man”
zrzucona na Nagasaki
9 sierpnia 1945 roku.

wypami: Kiusiu i Honsiu. Samolot skierował się nad cel zapasowy, miasto Nagasaki, tradycyjnie najbardziej otwarte na obce wpływy ze wszystkich japońskich miast. Przed ósmą rano miejscowego czasu w mieście zawyły syreny przeciwlotnicze ostrzegając przed zbliżającym się nalotem. Pół godziny później na drzewa i domy z papieru i kartonu spadł deszcz bomb zapalających. O 10:53 nad miastem zauważono dwa bombowce B-29, ale wzięto je za samoloty rozpoznawcze i zignorowano. Od tej chwili miastu pozostało dosłownie osiem minut. O 11:01 przez szczelinę w pokrywie chmur załodze udało się dostrzec cel i zrzucić pierwszą i jedyną bombę plutonową, jaka kiedykolwiek spadła na teren zamieszkały przez ludzi.

Baniasty „Grubas”, którego nazwa miała nawiązywać do postaci granej przez Sydneya Greenstreeta w filmie *Sokół maltański* albo do Winstona Churchilla, zawierał ważący 6,4 kg rdzeń z plutonu-239 umieszczony wewnątrz skorupy z konwencjonalnymi ładunkami wybuchowymi i został zrzucony z wysokości trzech kilometrów. Bomba eksplodowała 43 sekundy później na wysokości 469 metrów. Wybuch miał siłę 21 kiloton TNT,

dokonał całkowitych zniszczeń w promieniu 1,6 km i zabił około 40 tysięcy ludzi. Fizycy Albert Einstein (1879–1955) i J. Robert Oppenheimer (1904–1967), którzy zachęcali rząd amerykański do prac nad bombą atomową i wykorzystania jej przeciwko Niemcom, szybko zdali sobie sprawę, jak straszliwą broń stworzyli i zaczęli lobbować za zakazem jej produkcji. Odpowiedź, jaką uzyskali, brzmiała – pozwólcie że sparafrazuję: „Jeśli jej nie chcieliście, trzeba było nie zaczynać”. Wszelkie nadzieje na jednostronny angielsko-amerykański zakaz produkcji prysły, kiedy 29 sierpnia 1949 roku Związek Radziecki dokonał próby atomowej z bombą plutonową (podejrzanie podobną do „Grubasa”) pod kryptonimem „Pierwsza błyskawica”.

Użycie bomby atomowej, która zabija kobiety i dzieci rani moją duszę.

Prezydent Herbert Hoover (1874–1964)

OBLOK ŚMIERCI
Charakterystyczny
grzyb wywołany eksplozją
jądrową.